

20.3.2025

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Valtioneuvoston päätös hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamisesta 12.12.2024

Hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelma

Valtioneuvosto päätti yleisistunnossaan 12.12.2024 hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 3 momentin nojalla Pohjois-Savon hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamisesta vuodelle 2025.

Päätöksen mukaan hyvinvointialueen tulee laatia talouden tasapainottamisohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Ohjelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata. Tasapainottamisohjelma tuli toimittaa valtiovarainministeriölle 14.2.2025 mennessä.

Hyvinvointialue toimitti valtiovarainministeriölle 11.2.2025 tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman, joka sisältää tuloslaskelman, investoinnit ja rahoituslaskelman vuosille 2025–2029, sekä ohjelman liiteaineiston koskien henkilöstömenojen sopeutustoimenpiteitä vuosina 2026–2029.

Valtiovarainministeriö edellytti hyvinvointialuetta täsmentämään tuottavuus- ja talousohjelmansa vuosien 2025–2026 sopeuttamistoimenpiteiden sisältöä ja niiden euromääräisiä vaikutusarvioita sekä arvioimaan vuosien 2027–2029 sopeutustoimia ja niiden euromääräisiä kustannushyötytavoitteita. Lisäksi hyvinvointialueen tuli kuvata, miten se varmistaa, että päätöksenteko sopeutustoimien toteuttamiseksi etenee, sekä arvioida vuosien 2025–2029 kustannuskehityksen riskejä ja mahdollisuuksia lisäsopeuttamistoimenpiteiden toteuttamiseen tarpeen niin vaatiessa.

Pohjois-Savon hyvinvointialue toimitti 18.3.2025 tarkennetun tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman, jossa sopeutustoimenpiteiden sisältöä on täsmennetty ja kunkin palvelujärjestelmän uudistamisohjelman sisältämän kokonaisuudistuksen säästöjä on kohdennettu menolajeittain vuosille 2025–2029. Säästöjä tavoitellaan erityisesti vähentämällä ostopalveluja ja vuokratilojen käyttöä. Henkilöstökulujen vähennykset kohdistuvat lähes yksinomaan erikoissairaanhoidon, josta päätösvaihtoehdot esitetään aluevaltuustolla toukokuussa 2025.

Hyvinvointialue täsmensi tietojaan 19.3.2025. Niiden mukaan kolmesta kokonaisuudistuksesta (vastaanotto toiminnan, alueellisen erikoissairaanhoidon ja

aikuissosiaalityön uudistuksesta; osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistuksesta; sekä perhe- ja vammaispalvelujen uudistuksesta) on tehty vaikutusten ja riskienarviointi, joka on käsitelty aluehallituksessa kesäkuussa 2024 ja joulukuussa 2024. Uudistusten yksityiskohtainen toimeenpano tapahtuisi vaiheittain seuraavien neljän vuoden aikana. Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistuksen sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistuksen riskienarviointia valmistellaan vuoden 2025 aikana.

Vuoden 2024 alijäämä on hyvinvointialueen tämänhetkisen arvion mukaan 23–29 miljoonaa euroa aiemmin ennakoitua pienempi johtuen voimakkaasta menojen karsimisesta syksystä 2024 alkaen. Hyvinvointialueen aluehallitus on linjannut, että vuoden 2025 talousarvion alijäämää pienennetään noin 47 miljoonasta eurosta noin 21 miljoonaan euroon, jotta alijäämät saadaan katetuksi vuoteen 2029 mennessä. Päätöksentekoa sopeutuksista pyritään edistämään strategiatyöskentelyllä syksyllä 2025 ja suunnittelemalla päätöksentekoon hyvin perusteltuja esityksiä esimerkiksi palveluverkon eri vaihtoehtoista.

Hyvinvointialue on tunnistanut muun muassa seuraavia sopeutuksen onnistumisen riskejä: asiakasmaksujen päätöksenteon ennakoimattomuus, asiakkaiden maksukyky ja luottotappioriski; palvelurakenteen keventämisessä yhteistyö viranhaltijan, asiakkaan ja omaisten kanssa ei etene suunnitellusti; asiakkaiden palvelutarve säilyy korkealla tasolla ja hoidontarve kasvaa; asiakkaat eivät ohjaudu oikeantasoiisiin palveluihin; palvelurakenteen toiminnan kehittäminen ei onnistu suunnitellusti; investointisuunnitelmassa olevat rakennushankkeet eivät toteudu ja sopeutustoimenpiteiden päätöksenteon aikataulu viivästyy.

Valtiovarainministeriö toteaa, että Pohjois-Savon hyvinvointialue on toimittanut ministeriölle lainanottovaltuuden muutospäätöksen ehdon mukaisen talouden tasapainottamisohjelman päivityksen. Toteutuessaan ohjelma varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn.

Valtiovarainministeriö korostaa, että lainanhoitokyvynsä varmistamiseksi alueen tulee jatkaa taloutensa määrätietoista sopeuttamista ja varmistaa tarvittavien sopeuttamispäätösten toteutuminen.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ohjelman mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertyneet alijäämät eivät tulisi katetuksi laissa säädetyssä määräajassa.

Hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:n mukaan

valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos alijäämiä ei ole katettu määräajassa.

Lainanottovaltuuden muutospäätöksen mukaisesti Pohjois-Savon hyvinvointialueella on välttämättömiä investointitarpeita. Hyvinvointialue voi nostaa päätöksen mukaisesti pitkäaikaista lainaa tai tehdä pitkäaikaisia sitoumuksia.

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Antto Korhonen
Finanssineuvos

VN/26656/2024-VM-22

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: